

50057207: สาขาวิชาสถาปัตยกรรมพื้นถิ่น

คำสำคัญ: สถาปัตยกรรมพื้นถิ่น / ความเปลี่ยนแปลง / เรือน / ไทคำ / เพชรบุรี

ปิยะ ได้หลักการ: คุณค่าและความหมายที่เปลี่ยนแปลงไปของเรือนพื้นถิ่นไทคำ อำเภอเขาชัย อำเภอดุสิต จังหวัดเพชรบุรี. อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์: รศ.ดร.ต้นข้าว ปาณินท์ และ รศ. ดร. วีระ อินพันทัง. 206 หน้า.

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการของเรือนพื้นถิ่นไทคำในจังหวัดเพชรบุรี ทั้งในทางกายภาพของเรือน และการให้คุณค่าและความหมายอันเป็นนามธรรมกับพื้นที่ของเรือน อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตจากสังคมและวัฒนธรรมชนบทไปสู่สังคมและวัฒนธรรมเมือง โดยกรอบการศึกษาอยู่ในพื้นที่บ้านไต้ หมู่ที่ 5 ตำบลเขาชัย อำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี

ผลการศึกษาพบว่า เรือนพื้นถิ่นของชาวไทคำซึ่งอพยพมาจากสิบสองจุไทยมาอยู่ที่เพชรบุรีมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อันเป็นผลมาจากการปรับตัวให้เข้ากับถิ่นที่อยู่ สภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรท้องถิ่น และวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย การเปลี่ยนแปลงรูปทรงและผังของเรือนหลังทรงกระดองเต้าไปตามอิทธิพลของสถาปัตยกรรมของชาวไทย โดยหันไปใช้หลังคาทรงไทย ทรงมณฑิลา และหลังคาหน้าจั่วแทน แต่ก็ยังคงรักษาพื้นที่ใช้งานที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับการนับถือผี ไม่ว่าจะเป็นกะล่อห้องหรือห้องผีซึ่งเป็นที่สุดของผีและเป็นสถานที่เช่นไหว้ผี โดยสัมพันธ์กับที่นอนของเจ้าของเรือนซึ่งเป็นผู้สืบต่อผี และห้องกลางเรือนซึ่งมีลักษณะเป็นโถงโล่งใช้เป็นสถานที่จัดพิธีกรรมต่างๆเช่นการเซ่นผีที่จะทำในกะล่อห้องเท่านั้น ถึงแม้ว่าชาวไทคำจะรับพุทธศาสนาเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตมานานแล้วก็ตามแต่ก็เป็นการนับถือทั้งศาสนาพุทธและผีควบคู่กันไปโดยไม่ก้าวก่ายกัน

ในส่วนขององค์ประกอบของเรือนก็มีการปรับตัวไปตามวิถีชีวิตที่กำลังเปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรมไปเป็นสังคมอุตสาหกรรม เล้าข้าวซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมของชาวนามีการใช้งานลดลงไปเพราะการเปลี่ยนแปลงการทำนา จนถึงกับเลิกใช้ในรายที่เลิกอาชีพทำนา และการใช้ชีวิตในเรือนก็ต้องการความเป็นส่วนตัวมากขึ้น ทำให้ต้องขยายพื้นที่ในเรือนเพิ่มขึ้นถึงแม้ว่าผู้อยู่อาศัยจะลดลงจากในอดีตมาก

ภาควิชาสถาปัตยกรรม

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2554

ลายมือชื่อนักศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ 1..... 2.....

50057207: MAJOR: VERNACULAR ARCHITECTURE

KEYWORD: VERNACULAR ARCHITECTURE / CHANGING / HOUSE / TAI DAM /
PETCHABURI

PIYA LAIHLIKPHAN: THE CHANGING OF VALUE AND MEANING IN TAI
DAM VERNACULAR HOUSES, KHAO YOI DISTRICT, PHETCHABURI PROVINCE.
THESIS ADVISORS : ASSOC. PROF. TONKAO PANIN, Ph.D., AND ASSOC. PROF.
VEERA INPANTANG, Ph.D. 206 pp.

The purpose of this study aimed to research on the developments of Thai Dam vernacular houses in Petchaburi Province. The study concentrated on the architectural characteristic and the meaning of spaces in the houses, which related to the changing of the local life. The study focused on the area of Ban Tai (Moo 5) at Khao Yoi Sub – district in Khao Yoi District, Petchaburi Province.

This study found that the changing of Tai Dam vernacular houses have affected from settlement, geography, climate, natural resources, and lifestyle in modern world. The Turquoise shaped roof style transformed to a roof in Thai traditional style, gabled and gable roof. Meanwhile they continually preserved areas that related to the spiritual cult both spirit room that related to the house owner's sleeping place and Hong Klang Ruen. Even though Tai Dam people in Thailand accepted both Buddhism and spiritual cult.

The conversion of life from Agricultural society to Industrial society influenced some functions in the house. Because of the changing in rice farming process, the farmers' architecture such as rice granaries are less usage or no longer usage. The present day lifestyle of Tai Dam peoples need more privacy. They expand spaces and increased bedrooms in the house even though less family members than the pass.

Department of Architecture Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2010

Student's signature

Thesis Advisors' signsture 1..... 2.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีด้วยควรกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร.วิระ อินพันทัง และรองศาสตราจารย์ ดร.ต้นข้าว ปาณินท์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำและความช่วยเหลืออันมีประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง รวมทั้งอาจารย์ ดร.เกรียงไกร เกิดศิริ ประธานกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการส่งบทความเข้าร่วมการประชุมวิชาการ และศาสตราจารย์เกียรติคุณ อรศิริ ปาณินท์ ผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณ นาย สงวน สมรมิตร, นาย อนันต์ ต่วนศิริ, นางนงเยาว์ ต่วนศิริ, นายกิตติภูมิ แห่งหน, นาง จำปี ยอดหอม, นางสาว บังอร ยอดหอม, นาง เม็ย อาจเอี่ยม, นาง นุชนาด อาจเอี่ยม, นางใบ ฝ้ามั่น, นาง ลำไย ฝ้ามั่น, นางบุญ ยอดแก้ว, นาย นวกร ยอดแก้ว และนาง ภาณี แห่งหน เจ้าของและผู้ดูแลเรือนในกรณีศึกษา ที่อนุญาตให้ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจเรือน เก็บข้อมูล และสัมภาษณ์ รวมทั้งนายบุญเหลือ แสร้งชล ผู้ดูแลเลื้อบ้านของบ้านเจียงแควน และนาย คุณ สวนมา ผู้ช่วยหมอเสนา ที่ให้สัมภาษณ์และให้ข้อมูลอันมีคุณค่า ส่งผลให้การวิจัยสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขออุทิศให้กับพระคุณของ บิดา มารดา และครูบาอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาทุกๆท่าน

